İLGİLİ MAKAMA

"***Gece Kitaplığı Yayınevi***", Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı (ÜAK)'nın Kasım 2019 Dönemi Doçentlik Başvuru Şartları'nda belirtilmiş tanıma göre "Tanınmış Uluslararası Yayınevi" statüsündedir. ÜAK söz konusu tanımı; "Uluslararası Yayınevi: En az dört yıl ulusalararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten, yayımladığı kitaplar Yükseköğretim Kurulunca tanınan sıralama kuruluşlarınca belirlenen dünyada ilk 500'e giren üniversite kütüphanelerinde kataloglanan ve aynı alanda yabancı dilde farklı yazarlara ait en az 20 kitap yayımlamış yayınevidir" şeklinde ifade etmiştir (http://www.uak.gov.tr/?q=node/85#2018N). Aynı zamanda akademisyen yazarlarımızca yayınevimize sıklıkla başvurulduğu üzere, "Akademik Teşvik Ödeneği" yönetmeliğinde belirtilen tanıma göre beş (5) yıl şartını sağlıyor olup, kurulduğu 2008 yılından itibaren uluslararası düzeyde, düzenli basım ve 20' den fazla ülkede dağıtım faaliyetlerini yürütmektedir.

Yayınevimiz Ocak / 2020 tarihi itibariyle "**2405 yerli**" ve "**482 yabancı**" yazar tarafından kaleme alınmış 2887 adet kitap yayımlamıştır. Yayınevimiz tarafından yayımlanan kitaplar ***Princeton University, Columbia University, Harvard University, Oxford University, Yale University, Halle Wittenberg University, Toronto University, Royal Danish Library, Biblioteque Nationale de France, British Library, Standford University, California University, Duke University, Chicago University ve Library of Congress-U.SA.*** gibi dünyanın önde gelen üniversite ve kamu kütüphanelerinin kataloglarında yer almaktadır.

Ek Liste 1' de yayınevimizce yayımlanan ve ülkemiz dışında bilinen / tanınmış çeşitli üniversite kütüphanelerinin kataloglarında yer alan kitaplarımız sıralanmıştır. **Ek Liste 2**' de yayınevimiz tarafından T.C. Üniversitelerarası Kurul Başkanlığınca belirlenmiş doçentlik temel alanlarına göre yayımlanmış bazı kitap listelerimiz yer almaktadır. **Ek Liste 3**'te ise "Yayınevi Akademik Editör Havuzu" listemiz tarafınıza sunulmuştur.

Eda ALTUNEL
Genel Yayın Yönetmeni

GECE KİTAPLIĞI
Yaşar HIZ
Fevzi Çakmak IV Sok. No:22/A
Tel:0312 384 80 40 Kızılay/ANKARA
Mithatpaşa V.D. 491 295 31026

Fevzi Çakmak 1 Sok. No: 22/A 06420, Kızılay / Çankaya, Ankara, TÜRKİYE. +90 541 765 47 07

Web: www.gecekitapligi.com

e-posta: *gecekitapligiakademi@gmail.com*

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ARAŞTIRMA VE DEĞERLENDİRMELER

GECE AKADEMİ

Kitap Adı	:	**Eğitim Bilimleri Alanında Araştırma ve Değerlendirmeler**
İmtiyaz Sahibi	:	Gece Kitaplığı
Genel Yayın Yönetmeni	:	Doç. Dr. Atilla ATİK
Kapak&İç Tasarım	:	Melek ZORLUSOY
Sosyal Medya	:	Arzu ÇUHACIOĞLU
Yayına Hazırlama	:	Gece Akademi Dizgi Birimi
Yayıncı Sertifika No	:	15476
Matbaa Sertifika No	:	34559
ISBN	:	978-605-7631-28-2

Editör (ler)

Prof. Dr. Mustafa Hilmi BULUT

The right to publish this book belongs to Gece Kitaplığı. Citation can not be shown without the source, reproduced in any way without permission. Gece Akademi is a subsidiary of Gece Kitaplığı.

Bu kitabın yayın hakkı Gece Kitaplığı'na aittir. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz. Gece Akademi, Gece Kitaplığı'nın yan kuruluşudur.
Birinci Basım/First Edition ©Mart 2019/Ankara/TURKEY **©copyright**

Gece Publishing
ABD Adres/ USA Address: 387 Park Avenue South, 5th Floor, New York, 10016, USA
Telefon/Phone: +1 347 355 10 70

Gece Akademi
Türkiye Adres/Turkey Address: Kocatepe Mah. Mithatpaşa Cad. 44/C Çankaya, Ankara, TR
Telefon/Phone: +90 312 431 34 84 - +90 555 888 24 26

web: www.gecekitapligi.com —www.gecekitap.com
e-mail: geceakademi@gmail.com

CHAPTER 1: Sosyal Gelişim Kuramları
GÖZDE İNAL KIZILTEPE, MÜNEVVER CAN YAŞAR **5**

CHAPTER 2: Ortaokul Türkçe Derslerinde Konuşma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Öğretmen Görüş ve Uygulamaları
CAFER ÇARKIT **23**

CHAPTER 3: Koro Eğitiminde Motivasyonun Yeri ve Önemi
BÜLENT HALVAŞİ **33**

CHAPTER 4: Dilde Yöreselliğin Şarkı Söylemeye Etkisi
BÜLENT HALVAŞİ **43**

CHAPTER 5: Çocuk Şarkılarının Eğitim Müziğindeki Yeri ve Oluşturma Aşamaları
ÖMER BİLGEHAN SONSEL **51**

CHAPTER 6: Örgüte Geleneksel Bakış Açısı: Yapısal Yaklaşım
ALİ RIZA ERDEM **61**

CHAPTER 7: Dijitalleşme ve Yeni Medya Araçlarının Günümüz Çocukluk İnşasına Yansımaları
ERTUĞRUL TALU **73**

CHAPTER 8: 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Cıpp Modeline Göre Değerlendirilmesi
MEHMET GÜROL, NACİYE KAYA **85**

CHAPTER 9: Başlangıç Viyola Eğitiminde Piyano Eşlik Kullanımının Ritim Duygusu Gelişimi Açısından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi
ÖMER BİLGEHAN SONSEL **111**

CHAPTER 10: Rehberli (Guided) ve Açık Uçlu(Open Inquiry) Araştırma- Sorgulamaya Dayalı Öğrenme Modelinde Fotosentez ve Solunum Konularında Kavram Öğrenimi, Bilimsel Süreç Becerilerinin 8. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Etkileri
GANİME AYDIN, FATMA ŞAHİN **123**

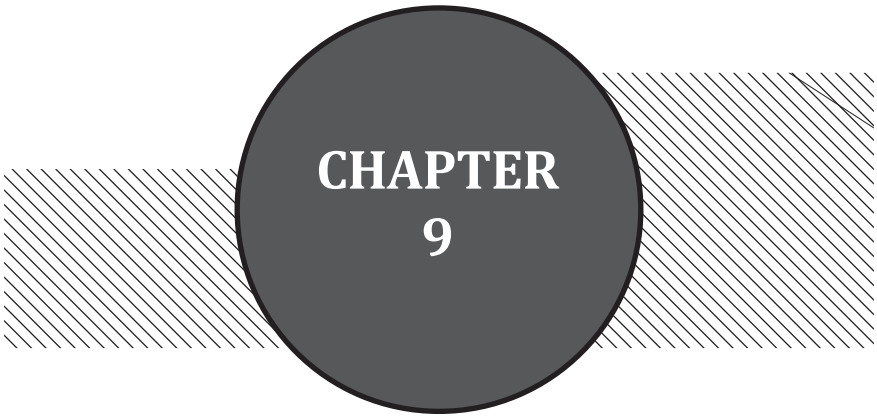
CHAPTER 11: Temel Tasarım Dersinde Posta Sanatı Uygulamaları
SÜREYYA GENÇ **149**

CHAPTER 12: Elementer Ses ve Hareket Eğitimi Uygulamalarının Analizleri
KIVANÇ AYCAN **163**

Başlangıç Viyola Eğitiminde Piyano Eşlik Kullanımının Ritim Duygusu Gelişimi Açısından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi[1]

Ömer Bilgehan SONSEL[2]

Fatma Ayfer TANRIVERDİ[3]



[1] Bu çalışma, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde yapılan "Piyano Eşlikli Başlangıç Viyola Öğretiminin Ritim Duygusu Gelişimi ve Entonasyon Hâkimiyeti Açısından İncelenmesi ve Değerlendirilmesi" başlıklı doktora tezinden oluşturulmuştur.

[2] Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi

[3] Prof. Dr., Gazi Üniversitesi

1. GİRİŞ

1. 1. Türkiye'de Müzik Eğitimi Türleri ve Kurumlar

"Eğitim sözcüğü farklı görüşteki eğitimcilerce değişik biçimlerde tanımlana gelmiştir. Çeşitli tanımlar arasındaki temel ortak noktaları içeren ve eğitimciler arasında hızla benimsenip yaygınlaştığı görülen bir tanıma göre eğitim "bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir" (Uçan, 2005, s. 30). Sanat eğitiminin ve çağdaş eğitimin önemli bir kolu olan müzik bireylerin yaşam niteliği ve yaratıcılığının gelişmesine katkı sağlayan etkin bir alandır (Üstün, 2018, s. 1886). Sanat eğitiminin temel kollarından biri olan müzik eğitimi ise ülkemizde genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi olarak verilmektedir. Genel müzik eğitimi tüm müzik eğitimi türlerinin temeli ve kaynağını oluşturmaktadır. Özengen ve mesleki müzik eğitimi alan her birey mutlaka daha önce genel müzik eğitimi almıştır. Okulöncesi eğitim kurumları ve ilkokulda sınıf öğretmenleri tarafından verilen genel müzik eğitimi, ortaokul ve sonrasında müzik öğretmenleri tarafından verilmektedir.

Müzik alanının bütününü, sadece bir kol veya dalını, o bütün, kol ya da dal ile alakalı bir işi meslek olarak belirleyen, seçmek isteyen, seçme eğiliminde olan, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olan, bireylere işin veya mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türü ise, mesleki müzik eğitimidir (Uçan, 2005, s. 31).

Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren çeşitli kurumlar bulunmaktadır. Bu kurumların misyonları, vizyonları farklı olsa da bulundukları ortak payda mesleki müzik eğitimidir. Bu kurumlar, Devlet Konservatuvarları, Müzik Eğitimi Anabilim Dalları, Güzel Sanatlar Fakülteleri Müzik Bölümleri, Güzel Sanatlar Liseleri, Türk Silahlı Kuvvetleri Bando Komutanlığıdır (Sonsel, 2017, s. 126).

1. 2. Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi, müzik eğitiminin boyutlarından biridir. Çalgı eğitiminin amacı, çalgısını müziğin her alanında etkin kullanabilen bireyler yetiştirmektir (Özkan ve Orhan, 2017, s. 84). Müzik eğitiminin en önemli öğelerinden birisi olan çalgı eğitiminin amacı çalgı çalmaya yönelik teknik ve müzikal davranışların kazanılmasıyla çalgı çalma becerisini geliştirmektir (Çınardal, 2018, s. 6).

Çalgı eğitimi; eğitici, yetiştirici, geliştirici, birleştirici, kaynaştırıcı, paylaştırıcı, duyguları ve becerileri arttırıcı, özendirici, yarıştırıcı, sabırlı ve disiplinli olmayı öğretici, güdüleyici vb. yönleriyle oldukça önemli bir eğitim biçimidir. Uçan, çalgı eğitimini, "çalgı öğretimi yoluyla bireyler ve onların oluşturdukları toplulukların, devinişsel, bilişsel ve duyuşsal davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişiklikler oluşturma ya da bu niyette yeni davranışlar kazandırma sürecidir" olarak nitelendirmektedir (akt: Ece, 2002, s. 22).

Çalgı çalma, bireye bir disiplin de sağlamaktadır. Mesleki müzik eğitiminin temelinde olan çalgısı ile belli bir seviyeye ulaşmak için günlük ciddi bir mesai harcaması gerekmektedir. Kassal bir iş olan çalgı eğitimi, günlük çalışmayı gerektiren ve disiplin isteyen bir eğitimdir. Özellikle yaylı çalgılar gibi çalgılara yeni başlayan bireylerin çalgılarının temel hedefleri daha kapsamlı olduğu için günde saatlerce çalgılarına vakit ayırmaları gerekmektedir.

Çalgılar bazı özelliklerine göre gruplara ayrılmışlardır. Bunlardan biri de çalınırken kullanılan materyallere göre yapılan gruplandırmalardır. Telli çalgılarda, çalgıdan ses çıkarmak için yay kullanılan gruba "yaylı çalgılar" denir (Varış, 2002, s. 2). Çalgı grupları, yaylı çalgılar, üflemeli çalgılar, vurmalı çalgılar, mızraplı - tezeneli çalgılar gibi kollara ayrılır. İnsan sesine en yakın ses rengine ve tınısına sahip olan "yaylı çalgıların eğitimi" çalgı eğitiminin alt kollarından biridir.

1. 3. Güzel Sanatlar Liseleri ve Yaylı Çalgı Eğitimi

Dönemin Milli Eğitim Bakanı Avni Akyol önderliğiyle kurulan, 1989-1990 eğitim-öğretim yılında eğitim öğretime başlayan o dönemki adıyla Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümleri, erken yaş müzik eğitimi alanındaki yapılmış en büyük çalışmalardan biridir. 1989 senesinde İstanbul Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ile eğitim öğretime başlayan bu okulların sayısı günümüzde 60'ın üzerindedir. 2009 yılından sonra Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri, Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri adını almış ve ardından son olarak 2013 yılında Güzel Sanatlar Lisesi ve Spor Lisesi ayrılmıştır.

Kurulduğu günden itibaren 14-18 yaş grubu bireylere mesleki müzik eğitimi verme kimliğini korumaktadır (Tanrıöver & Yağışan, 2017, s. 580). Bu okullar ülke açısından düşünüldüğünde, erken yaşta mesleki sanat eğitimi almaya başlayan ve yükseköğretimde müzik eğitimcisi olacak bireylerin müzik temellerini atması bakımından oldukça önemlidir. Güzel Sanatlar Liseleri'nde okul imkanları doğrultusunda eğitimi verilen çalgı çeşitliliği değişmektedir. Şehirde bando, senfoni, opera imkanı olan liselerde üflemeli ve vurmalı çalgıların da eğitimi verilebilmektedir. Keman, viyola, viyolonsel, bağlama, ud, kanun, flüt, piyano gibi çalgılar, tüm güzel sanatlar liselerinde eğitim imkanı olan çalgılar arasındadır. Piyano her öğrenci için yardımcı çalgı özelliği göstermekle birlikte bazı liselerde ana çalgı olarak da seçilebilmektedir. Yaylı çalgı sanatı ve eğitimi, sanatsal ve bilimsel temelleriyle iki önemli kültürel olguyu beraberce temsil eden bir disiplindir. Eserlerin seslendirilmesine yönelik estetik kaygılar sanatsal hedefleri oluştururken, entelektüel kaynak ve gerekli stilin ortaya çıkmasında etkili olacak devinimsel teknikler, bunların araştırılıp geliştirilmesi ve uygulanması bilimsel temelleri ortaya koymaktadır(Tebiş ve Okay, 2013, s. 11).

Keman, viyola, viyolonsel gibi perdesiz çalgılarda entonasyon ve ritim başlangıçta en temel problem olmaktadır. Öğrencinin müzik eğitimi de yeni başladığı için entonasyonu kontrol etmesi oldukça zor bir durum olarak karşısına çıkmaktadır. Yay çekme disiplinini edinene kadarki süreçte entonasyonu da kontrol etme durumu eklenince öğrenciler genellikle notada yazılı olan ritimlerin dışına çıkmakta ve birim vuruşu doğru sayamamaktadır. Bu süreçte öğretmeninin bir eşlik çalgısı ile öğrencisine eşlik etmesi sürecin daha iyi yönetilmesi açısından faydalı olmaktadır. Farklı eşlik çalgıları kullanabileceği gibi, yaylı çalgı açısından temiz ses üretme (entonasyon), çoksesli duyuşun pekiştirilmesi gibi açılardan yaylı çalgı eğitiminin aslında her aşamasında piyano eşlikle çalışılması kullanışlıdır (Çilden ve Şendurur, 2003, s. 1). Entonasyon ve çok sesliliğin yanı sıra, ritmik bir bas yürüyüşü olması, ve birlikte müzik yapma olanağı yüksek bir çalgı olması açısından öğretmenlerin piyanoyu kullanması oldukça kolaydır. Viyola eğitimi, çalgı eğitimi ve yaylı çalgı eğitiminin bir alt koludur. Müzik eğitimi veren kurumlarda diğer çalgılar gibi bireyseldir. Viyola eğitiminin amaçları da diğer çalgılarla aynıdır (Parasız, Kervancıoğlu, 2017, s. 176). Yaylı çalgılar ailesinden olan, kökeni viol ailesinden gelen, alto bir ses yapısına sahip olan viyola da perdesiz bir çalgı olup, başlangıç eğitiminde aynı sorunlara sahiptir. Genel olarak çalgı eğitiminde eşlikli çalışmalar belli bir düzeyin üzeri için yazılmıştır.

Öğrencinin bu eşlikli çalışmalar seviyesine gelebilmesi uzun bir süreçtir. Söz konusu olan eşlikli çalışmanın entonasyona katkısı ise bu zamana kadar gerçekleşememektedir. Bu nedenle, teknik açıdan bu eserleri çalabilecek düzeye ulaşmamış öğrenciler bir anlamda eşliksiz çalmaya mahkum olmaktadırlar. Eşlikli çalmayan, dolayısıyla uzunca bir süre birlikte müzik yapma alışkanlığı edinemeyen öğrencilerin, daha sonra eşlikli olarak çalacağı boyutlu eserleri seslendirirken önemli güçlükler çektikleri ve bu alışkanlık başından beri pekiştirilmediği için önemli gerginlikler yaşadıkları gözlemlenmiştir (Çilden ve Şendurur, 2003).

Bu sorunlardan yola çıkarak viyola başlangıç eğitiminde piyano eşlik kullanımının, ritim duygusu gelişimi önem kazanmaktadır. Bu araştırmanın problem cümlesi; Başlangıç viyola öğretiminde piyano eşliği kullanımının entonasyon açıdan etkisi nedir? olarak belirlenmiştir.

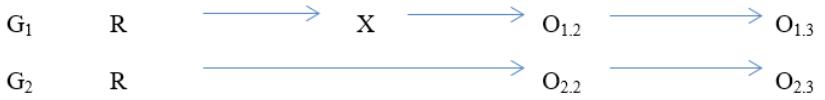
Bu ana problem ışığında şu alt problemlere cevap aranmıştır;

1. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin "ritim gelişim ölçeği 1-2-3" sontest toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?
2. Deney grubu öğrencilerinin "ritim gelişim ölçeği 1-2-3" sontest toplam puanları ile "ritim " gelişim ölçeği 1-2-3" kalıcılık toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?
3. Kontrol grubu öğrencilerinin "ritim gelişim ölçeği 1-2-3" sontest toplam puanları ile "ritim" gelişim ölçeği 1-2-3" kalıcılık toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli ve Deseni

Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden deneysel desen türü kullanılmıştır. Deneysel desen türlerinden olan gerçek deneme modellerinden "Sontest Kontrol Gruplu Deneme Modeli" seçilmiştir. Sontest kontrol gruplu deneme modelinde yansız atama ile belirlenmiş iki grup oluşturulur. Bu iki gruptan biri deney, diğeri ise kontrol grubu olarak kullanılır. İki gruba da deney süreci sonunda yalnızca sontest uygulanır (Karasar, 2005). Sontest kontrol gruplu deneme modelinin sembolik görünümü aşağıdaki gibi açıklanabilir.



Şekil 1. Araştırma Deseni

G_1: Deney Grubu

G_2: Kontrol Grubu

R: Deneklerin gruba yansız ataması

X: Uygulama (Piyano Eşlikli Viyola Başlangıç Eğitimi)

$O_{1.2.}$ Deney Grubu Sontest Ölçümü

$O_{2.2.}$ Kontrol Grubu Sontest Ölçümü

$O_{1.3.}$ Deney Grubu Kalıcılık Testi Ölçümü

$O_{2.3.}$ Kontrol Grubu Kalıcılık Testi Ölçümü

2. 2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunda yer alacak öğrencileri belirlemek amacı ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Güzel Sanatlar Liseleri belirlenmiştir, belirlenen bu liselerden izin işlemleri tamamlanan ve uygulamanın imkanlar yönünden kolay yürütülmesi düşünülerek Konya ve Ankara İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı;

- Konya Çimento Güzel Sanatlar Lisesi,
- Ankara Güzel Sanatlar Lisesi çalışma grubuna dahil edilmiştir.

Belirlenen kurumlarda çalışma yapılabilmesi için ilgili müdürlüklerden resmi izin alınmış ve bu iki kurum bünyesinde 2014 - 2015 eğitim öğretim yılı güz yarıyılında öğrenim gören toplam 4 viyola öğrencisi olduğu tespit edilmiştir. Öğrenim gören tüm öğrenciler çalışma grubuna dahil edilmiş, yansız atama yöntemi ile 2 öğrenci dene grubuna, 2 öğrenci ise kontrol grubuna seçilmiştir.
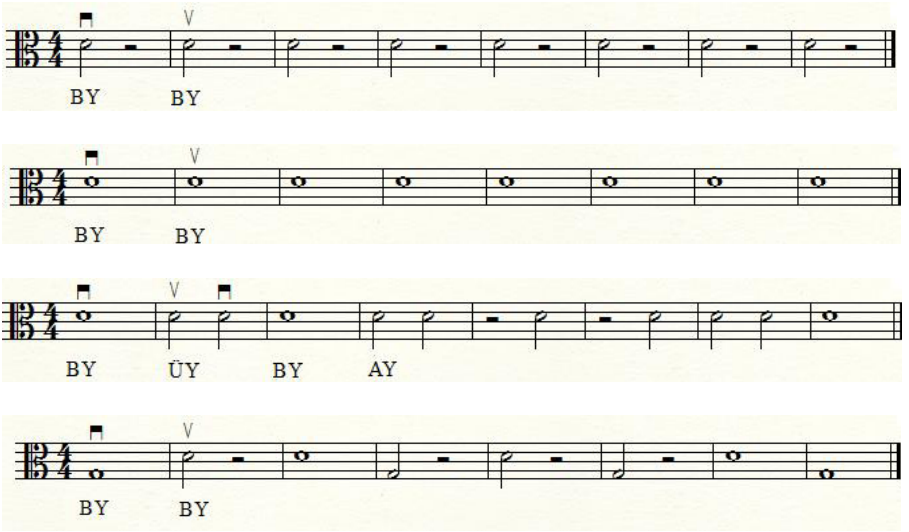
2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak şu form ve ölçekler kullanılmıştır;

- Öğrenci Demografik Bilgi Formu,
- Ritim Gelişim Ölçeği 1 ,
- Ritim Gelişim Ölçeği 2,
- Ritim Gelişim Ölçeği 3,

2.3.1. Ritim Gelişim Ölçeği 1

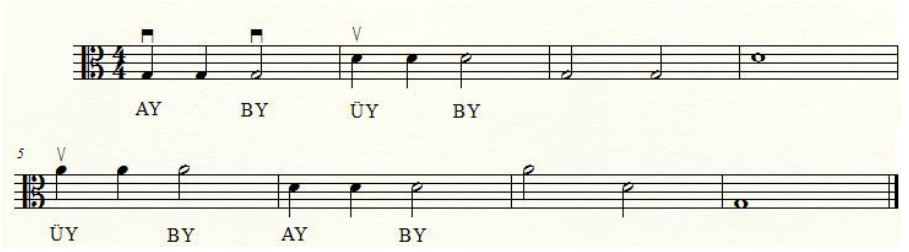
Araştırmacı tarafından oluşturulan "ritim gelişim ölçeği 1" de öğrencilerin uygulama süresince boş tellerde farklı tartımlarla yaptıkları ritim çalışmaları doğrultusunda hazırlanmış "sol ve re" tellerinden oluşan 2 tel geçişli 4 ritim etüdü bulunmaktadır.
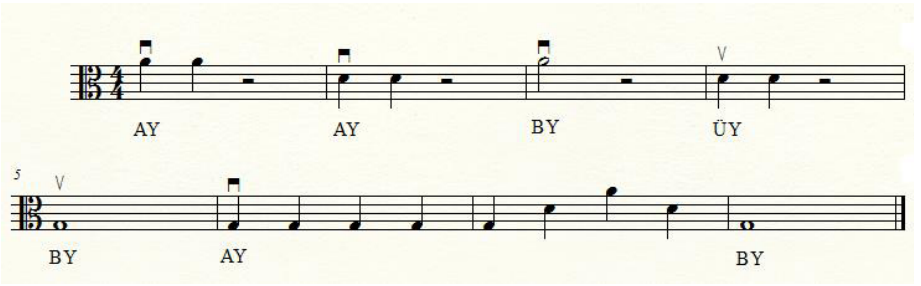


Şekil 2. Ritim Gelişim Ölçeği 1'de yer alan etütler

2.3.2. Ritim Gelişim Ölçeği 2

Araştırmacı tarafından oluşturulan "entonasyon gelişim ölçeği 2" de çalışmaya katılan öğrencilerin uygulama süresince boş tellerde farklı tartımlarla yaptıkları ritim çalışmaları doğrultusunda hazırlanmış "sol, re ve la" tellerinden oluşan 3 tel geçişli 2 ritim etüdü bulunmaktadır.
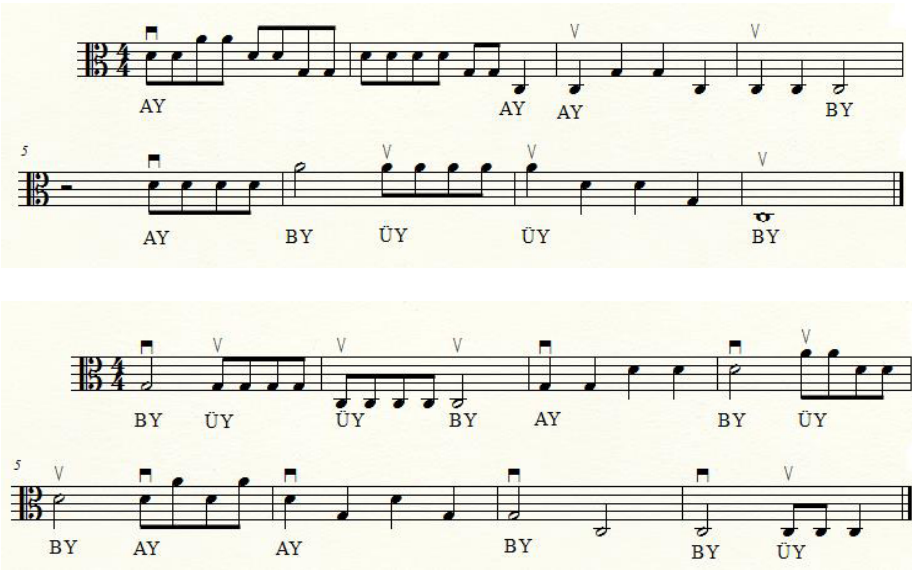




Şekil 3. Ritim Gelişim Ölçeği 2'de yer alan etütler

2.3.3. Ritim Gelişim Ölçeği 3

Araştırmacı tarafından geliştirilen "entonasyon gelişim ölçeği 3"te çalışmaya katılan öğrencilerin uygulama süresince boş tellerde farklı tartımlarla yaptıkları ritim çalışmaları göz önünde bulundurularak hazırlanmış "do, sol, re ve la" tellerinden oluşan 4 tel geçişli 2 ritim etüdü bulunmaktadır.



Şekil 3. Ritim Gelişim Ölçeği 2'de yer alan etütler

2.4. Uygulama Süreci ve Verilerin Toplanması

Araştırma sürecinde kullanılmak üzere Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi 9. sınıf Türk ve Batı Müziği Çalgıları Viyola ders kitabı incelenmiş ve ilk 3 ünitesi güz dönemine yönelik yazıldığı için bu ünitelerde yer alan 67 alıştırma ve 22 etüt eşliklenmek üzere seçilmiştir. Belirlenen etütlerin armonik ve form analizleri yapılmış ve alan uzmanı 2 öğretim üyesi ile birlikte piyano eşliklendirmeleri yapılmıştır. Araştırmanın öğrencilerle çalışma süreci 15 Eylül 2014 tarihinde başlamış ve 15 aralık 2014 tarihinde son bulmuştur. Araştırma süresince her öğrenci ile 12 hafta boyunca haftada 1 saatlik çalışma ayarlanmıştır. 12 haftalık çalışma süreci tamamlandıktan 4 hafta sonra 16-23 ocak 2015 tarihlerini kapsayan haftada öğrencilerin "Ritim Gelişim Ölçekleri" kalıcık ölçümleri alınmıştır. Araştırmadaki veriler, araştırmacı tarafından geliştirilip uygulanan, "Ritim gelişim ölçekleri" ile toplan-

mıştır. Verilerin toplanmasından nicel araştırma yöntemlerinden "Gerçek Deneme Modeli" kullanılmıştır. Deneysel süreç kamera kayıtlarına alınmış, 3 uzman viyola öğretim üyesi tarafından değerlendirilmiştir. Kayıtları puanlayan uzmanların değerlendirme sonuçları toplanarak aritmetik ortalaması alınmıştır.

2.5. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Deneysel sürecin tamamlanmasının arkasından 4, 8 ve 12. haftalarda uygulanan ritim gelişim ölçeklerinden toplanan verilerin çözümlenmesinde, SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır.

- Deney grubu ve kontrol grubunun "Ritim Gelişim Ölçekleri" toplam sontest puanlarının karşılaştırılmasında "Bağımsız Örneklem T-Testi"nden yararlanılmıştır.
- Hem deney grubunun, hem de kontrol grubunun "Ritim Gelişim Ölçekleri" toplam sontest puanları ile toplam kalıcılık puanları arasındaki karşılaştırmada "Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi" kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. 1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ilk alt problemi olan kontrol ve deney grubu öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 1-2-3" sontest toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır? sorusuna yönelik elde edilen veriler tablo 1, tablo 2, ve tablo 3'te gösterilmiştir.

	Grup	n	X	ss	t	p
Sontest	Deney	2	90,50	,707	32,527	,001*
	Kontrol	2	67,50	,701		

* p< ,05

Tablo 1. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 1" Sontest Toplam Puanlarına İlişkin "Bağımsız Örneklem T-Testi" Sonuçları

Tablo 1. incelendiğinde, ritim gelişim ölçeği 1'den deney grubu öğrencilerinin almış oldukları sontest puan ortalaması, 90.50, kontrol grubu öğrencilerinin ise 67.50 dir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 1 sontest toplam puanlarına ilişkin "bağımsız örneklem t-testi" sonuçlarının yer aldığı Tablo 3'te görüldüğü üzere iki gruptaki öğrencilerin "Ritim Gelişim Ölçeği 1" sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur (t=32,527, p<,05). Deney ve kontrol grubu arasındaki bu anlamlı farklılaşma deney grubunun lehinedir. Başka bir değişle deney grubuna uygulanan piyano eşlikli viyola başlangıç eğitimi, kontrol grubuna uygulanan piyano eşliksiz viyola başlangıç eğitiminden "sol ve re" tellerinde birlik, ikilik nota ve ikilik susları kapsayan etütlerde daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

	Grup	n	X	ss	t	p
Sontest	Deney	2	97,50	,707	5,091	,036*
	Kontrol	2	79,50	4,949		

* p< ,05

Tablo 2. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 2" Sontest Toplam Puanlarına İlişkin "Bağımsız Örneklem T-Testi" Sonuçları

Tablo 2. incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 2'den almış oldukları sontest puan ortalaması 97,50, kontrol grubu öğrencilerinin almış oldukları sontest puan ortalaması ise 79,50dir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 2 sontest toplam puanlarına ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonuçlarının yer aldığı Tablo 4'te görüldüğü gibi öğrencilerin ritim gelişim ölçeği 2 sontest puan ortalama-

ları arasında anlamlı bir farklılaşma görülmüştür (t=5,091, p<,05). Bu anlamlı farklılaşma deney grubunun lehine bir görünüm sergilemektedir. Bir başka deyişle deney grubuna uygulanan piyano eşlikli viyola başlangıç eğitimi, kontrol grubuna uygulanan piyano eşliksiz viyola başlangıç eğitiminden "sol, re ve la" tellerinde birlik, ikilik, dörtlük nota ve ikilik susları kapsayan etütlerde daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

	Grup	n	X	ss	t	p
Sontest	Deney	2	94,50	2,121	10,842	,008*
	Kontrol	2	71,50	2,121		

* p< ,05

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 3" Sontest Toplam Puanlarına İlişkin "Bağımsız Örneklem T-Testi" Sonuçları

Tablo 3. incelendiğinde, deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 3 sontest puanları üzerinden yapılan Bağımsız Örneklem T-Testi sonuçlarına göre, deney grubu öğrencilerinin sontest puan ortalaması 94,50, kontrol grubu öğrencilerinin sontest puan ortalaması ise 71,50 olarak belirlenmiştir. Tablo 5 incelendiğinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 3 sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur (t=10,842, p<0,5). Bu durumun deney grubunun lehine olduğu görülmektedir. Deney grubuna uygulanan piyano eşlikli viyola başlangıç eğitiminin, kontrol grubuna uygulanan piyano eşliksiz viyola başlangıç eğitimine göre do, sol, re ve la telleri üzerinde birlik, ikilik, dörtlük ve sekizlik notalardan oluşan etütlerde daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.2. 2. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi olan deney grubu öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 1-2-3" sontest toplam puanları ile "ritim gelişim ölçeği 1-2-3" kalıcılık toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır? sorusuna yönelik elde edilen veriler tablo 4, tablo 5, ve tablo 6'da gösterilmiştir.

Araştırmanın bu alt probleminde anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile sontest ve kalıcılık toplam puanları karşılaştırılmasında "Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi" kullanılmıştır.

	n	Sıra ort	Sıra toplamı	Z	p
Negatif sıra	0	,00	,00		
Pozitif sıra	2	1,50	3,00	-1,342	,180
Eşit	0				

* p< ,05

Tablo 4. Deney Grubu Öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 1" Sontest ve Kalıcılık Testi Toplam Puanlarına İlişkin "Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi" Sonuçları

Tablo 4. incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 1 sontest ve kalıcılık testi toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Z=-1,342, p=,180, p>,05). Deney grubu öğrencilerine uygulanan piyano eşlikli viyola başlangıç eğitiminin 4. haftasında uygulanan ritim gelişim ölçeği 1 ölçeği sontest puanları ile uygulama süreci sonlandıktan 4 hafta sonra alınan ritim gelişim ölçeği 1 kalıcılık testi puanları anlamlı bir düşüş ya da yükseliş göstermemiştir. Başka bir deyişle piyano eşlikli viyola başlangıç eğitiminin kalıcı olarak devam ettiği görülmektedir.

	n	Sıra ort	Sıra toplamı	Z	p
Negatif sıra	2	1,50	3,00		
Pozitif sıra	0	,00	,00	-1,414	,157
Eşit	0				

* p< ,05

Deney grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 2 sontest ve kalıcılık testi toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. (Z=-414, p=,157, p>,05). Başka bir söylemle, deney grubu öğrencilerine uygulanan piyano eşlikli viyola başlangıç eğitiminin 8. haftasında alınan gelişim ölçeği 2 ölçeği sontest puanları ile deney sürecinin sonlanmasından 4 hafta sonra alınan gelişim ölçeği 2 ölçeği kalıcılık testi puanları anlamlı bir düşüş veya yükseliş göstermemiştir. Bu sonuç da verilen eğitimin "ritim" açısından kalıcı olarak devam ettiğini göstermektedir.

	n	Sıra ort	Sıra toplamı	Z	p
Negatif sıra	1	1,50	1,50		
Pozitif sıra	1	1,50	1,50	,000	1,000
Eşit	0				

* p< ,05

Tablo 6. Deney Grubu Öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 3" Sontest ve Kalıcılık Testi Toplam Puanlarına İlişkin "Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi" Sonuçları

Tablo 6. incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 3 sontest ve kalıcılık testi toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. (Z=,000, p=1,000, p>,05). Bir başka deyişle, deney grubu öğrencilerine uygulanan piyano eşlikli viyola başlangıç eğitiminin 12. haftasında alınan ritim gelişim ölçeği 3 sontest puanları ile deney sürecinin sonlanmasından 4 hafta sonra alınan ritim gelişim ölçeği 3 kalıcılık testi puanları anlamlı bir düşüş veya yükseliş göstermemiştir. Bu sonuç da verilen eğitimin "ritim" açısından kalıcı olarak devam ettiğini göstermektedir.

3.3. 3. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü ve son alt problemi olan kontrol grubu öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 1-2-3" sontest toplam puanları ile "ritim " gelişim ölçeği 1-2-3" kalıcılık toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma var mıdır? sorusuna yönelik elde edilen veriler tablo 7, tablo 8, ve tablo 9'da gösterilmiştir. Anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını saptamak amacı ile piyano eşliksiz viyola başlangıç eğitiminin 4. haftasında alınan ritim gelişim ölçeği 1 sontest puanları ile eğitim bittikten 4 hafta sonra alınan ritim gelişim ölçeği 1 kalıcılık toplam puanları "Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi" ile karşılaştırılmıştır.

	n	Sıra ort	Sıra toplamı	Z	p
Negatif sıra	0	,00	,00		
Pozitif sıra	2	1,50	3,00	-1,342	,180
Eşit	0				

* p< ,05

Tablo 7. Kontrol Grubu Öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 1" Sontest ve Kalıcılık Testi Toplam Puanlarına İlişkin "Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi" Sonuçları

Kontrol grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 1 sontest ve kalıcılık testi toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Z=-1,342, p=,180, p>,05). Sonuçlar tablo 7. de gösterilmiştir. Kontrol grubu öğrencilerine uygulanan piyano eşliksiz viyola başlangıç eğitiminin 4. haftasında uygulanan ritim gelişim ölçeği 1 sontest puanları ile uygulama süreci sonlandıktan 4 hafta sonra alınan ritim gelişim ölçeği 1 kalıcılık testi puanları anlamlı bir düşüş ya da yükseliş göstermemiştir.

	n	Sıra ort	Sıra toplamı	Z	p
Negatif sıra	1	1,00	1,00		
Pozitif sıra	1	2,00	2,00	-,447	,655
Eşit	0				

* p< ,05

Tablo 8. Kontrol Grubu Öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 2" Sontest ve Kalıcılık Testi Toplam Puanlarına İlişkin "Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi" Sonuçları

Tablo 8 incelendiğinde, kontrol grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 2 sontest ve kalıcılık testi toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. (Z=-447, p=,655, p>,05). Başka bir deyişle, kontrol grubu öğrencilerine uygulanan piyano eşliksiz viyola başlangıç eğitiminin 8. haftasında alınan ritim gelişim ölçeği 2 sontest puanları ile deney sürecinin sonlanmasından 4 hafta sonra alınan ritim gelişim ölçeği 2 kalıcılık testi puanları anlamlı bir düşüş veya yükseliş göstermemiştir.

	n	Sıra ort	Sıra toplamı	Z	p
Negatif sıra	1	1,00	1,00		
Pozitif sıra	1	2,00	2,00	-,447	,655
Eşit	0				

* p< ,05

Tablo 9. Kontrol Grubu Öğrencilerinin "Ritim Gelişim Ölçeği 3" Sontest ve Kalıcılık Testi Toplam Puanlarına İlişkin "Wilcoxon Eşleştirilmiş İki Örnek Testi" Sonuçları

Kontrol grubu öğrencilerinin ritim gelişim ölçeği 3 sontest ve kalıcılık testi toplam puanları arasında anlamlı bir farklılaşma oluşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. (Z=-,447, p=,655, p>,05). Sonuçlar tablo 9'da gösterilmiştir. Kontrol grubu öğrencilerine uygulanan piyano eşliksiz viyola başlangıç eğitiminin 12. haftasında alınan ritim gelişim ölçeği 3 sontest puanları ile deney sürecinin sonlanmasından 4 hafta sonra alınan ritim gelişim ölçeği 3 kalıcılık testi puanları anlamlı bir düşüş veya yükseliş göstermemiştir.

4. SONUÇ

Ritim gelişimi açısından başlangıç viyola eğitimini ele alan bu araştırmada 12 hafta boyunca deney grubu öğrencilerine piyano eşlikli viyola başlangıç eğitimi, kontrol grubuna ise piyano eşliksiz viyola eğitimi verilmiştir. 4., 8. ve 12. haftalarda gelişim ölçekleri ile gelişim durumları belirlenmiş ve iki grup arasındaki gelişim puanlamalarında sonuçlar deney grubu lehine olmuştur. Öğrencinin viyola eğitimi başladığı dersten itibaren sürekli ritimsel bir zemin hazırlayan piyano eşlik öğrenci açısından en başta soyut olan tartım kalıplarını ve ritmi somutlaştırmasına yardımcı olmuş ve deney grubu öğrencilerinin ritim kalıplarının içerisinde kalmasını kolaylaştırmıştır.Bas bir yürüyüş sağlaması açısından, viyola partisini tamamlayıcı özelliklere sahip olması açısından avantajlı bir eğitim süreci sağlamıştır. Bu sürecin doğal bir sonucu olarak da deney grubu öğrencilerinin ölçüm sonuçlarının kontrol grubu öğrencilerinden fazla olmasına sebep olmuştur.

4.1. Öneriler

Teknolojinin ilerlemesi ve eğitimin içine daha da yerleşmesinin bir sonucu olarak artık kitaplar dijital ortamda ve Cdleri ile yayınlanmaktadır. Birçok eğitim müziği bestecisi ve pedagog yazmış oldukları metot ve albümleri, öğrencilerin altyapı üzerine çalışabilmeleri düşüncesi ile Cd ile satışa sunmaktadır. Bu konuyla ilgili yapılan araştırmalar, Cd kaydı ile de olsa piyano eşlik ile çalışma yapan öğrencilerin motivasyonlarının arttığını ve ileri düzeyde karşılaşacağı eşlikli çalışmalara ve oda müziği çalışmalarına zemin hazırladığını göstermektedir. Bu gibi uygulamaların artması müzik eğitimine fayda sağlayacak, öğrenci-

lerin her an piyano eşlikli çalışmalara imkan bulmasına sebep olacaktır.

Her müzik öğretmeni ve viyola öğretmeni ana çalgısının yanı sıra zorunlu piyano eğitimi almaktadır. Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında verilen piyano eğitiminin amaçlarından biri de öğretmen adayının eşlik yapabilme becerisini geliştirmektedir. Bu kurumlarda ideal bir piyano eğitimi içeriğinde, çalınan her etüt ve eserin armonik ve form analizinin yapılması öğretmen adayına büyük katkı sağlayacaktır. Eser ve etüt çeşitliliği ile eğitim gören bir öğretmen adayı, birçok eşlik modelini tanıyıp, eşliklerin yazılış şekillerini irdeleyebilir. Piyano öğretmenleri, öğretmen adaylarına bu konuda yönlendirmelerde bulunmalı, çaldırdıkları eser ve etütleri analiz ettirmeli ve derslerinin bir kısmını eşlik yapabilme eğitimine ayırmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Çınardal, F., C. (2018). Keman öğreniminde müzik yazısını etkili okuma stratejilerinin kullanılma düzeyleri. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
2. Çilden, Ş. ve Şendurur, Y. (2003). Keman için piyano eşlikli albüm (2. Basım). Ankara: Evrensel.
3. Ece, A.S. (2002). Çağdaş Türk bestecilerinin viyola eserleri ve bu eserlerin mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki viyola eğitimcileri tarafından tanınma, eğitim amaçlı kullanılma ve kullanılmama durumları. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, *22*(3), 93-107.
4. Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi:Kavramlar-İlkeler-Yöntemler.Ankara: Nobel.
5. Özkan, E. ve Orhan, B. **(**2017). Sebastıan lee op.113 etüt kitabı 1.etüdün teknik ve biçimsel analizi, *E-Journal of New World Sciences Academy, 12(2), 83 - 91.*
6. Parasız, G. ve Kervancıoğlu, M.H. (2017). The usability of Erzurum folk songs in viola education. *Journal of Education and Practice,8*(8).
7. Sonsel, Ö., B. (2017). Bireysel çalgı viyola dersinin öğretim elemanları görüşleri açısından değerlendirilmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy,12*(2), 125-134.
8. Tanrıöver A. U., Yağışan, N. (2017). Güzel Sanatlar Liseleri'nde 9. sınıf keman ders kitabının öğrenci görüşlerine göre işlevselliğinin incelenmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, *5*(44), 579-589.
9. Tebiş, C. ve Okay, H., H. (2013). Türkiye'de müzik sanatı ve eğitiminde keman ve viyola konulu lisansüstü tezlerin konu ve yöntem olarak incelenmesi, *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education, 2*(2), 11-20.
10. Uçan, A. (2005). Müzik eğitimi kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum. Ankara: Evrensel Müzikevi.
11. Üstün, E. (2018). Flüt eğitiminde deşifrenin sınav -ders başarısı kaygısı, derse ve kaygıya karşı iç motivasyon üzerine etkisi, *Turkish Studies Educational Sciences, 13*(19), 1883 - 1896.
12. Varış, Y. A. (2002). Viyola ve kemanın benzer ve farklı özelliklerinin fiziki ve teknik kullanım açısından incelenmesi ve bu özelliklerin ortaya çıkardığı ilişkilerin viyola eğitimine yansıması. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.